

Till Migrationsminister Maria Malmer Stenergard
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Statssekreterare Anders Hall

Förhöjt lönekrav för arbetskraftsinvandring hindrar tillväxten i Norrbotten

Utredningen om nya regler för arbetskraftsinvandring föreslår ett höjt lönekrav motsvarande 100 procent av medianlönen i Sverige som villkor för arbetstillstånd. Norrbottens Kommuner menar att goda arbetsvillkor definitivt ska gälla för alla arbetstagare. Som seriösa arbetsgivare ser vi däremot att detta lönekrav tydligt försvårar rekrytering och att behålla anställda samt påverkar arbetsmarknaden direkt negativt.

Norrbotten står inför stora pensionsavgångar inom offentlig sektor och en kritisk brist på arbetskraft för den gröna omställningen. Behovet av personal med olika kvalifikationer är stort, inte bara i industrin utan även inom branscher som bygg, restaurang samt vård och omsorg.

Det tidigare höjda försörjningskravet har redan belastat vård och omsorg hårt i Norrbotten. Ett ytterligare lönekrav skulle ta bort ett av de få verktyg som kommunerna i Norrbotten har för att hantera kompetensbristen, nämligen arbetskraftsinvandringen. Förslaget hämmar utvecklingen i hela Norrbotten, där arbetslösheten redan är låg jämfört med riksgenomsnittet.

Historiska flyttmönster visar att omflyttning inom Sverige inte fyller arbetsplatser i Norrbotten, varken de som ska ersättas eller de nya som skapas. Den geografiska rörligheten på den svenska arbetsmarknaden är otillräcklig, då få flyttar från områden med högre arbetslöshet i södra Sverige till norra Sverige där jobben finns. Arbetskraftsinvandringen är därför avgörande för den gröna omställningen i norr som bidrar enormt till hela Sveriges tillväxt.

Höjt lönekrav som villkor för arbetstillstånd är kontraproduktivt

Kommunerna i Norrbotten är seriösa arbetsgivare som ställer sig bakom att alla som påbörjar en anställning hos oss ska ha bra arbetsvillkor och en god försörjning. Att ta emot medarbetare från andra länder handlar inte bara om att fylla kompetensbehov, utan även att ansvara för deras introduktion till samhället. Med detta sagt stödjer Norrbottens Kommuner principen att arbetsmarknadens parter gemensamt ska sköta lönebildningen genom kollektivavtal. När kollektivavtal ersätts med lagstadgade lönekrav undergrävs i stället den svenska modellen där det är arbetsmarknadens parter som har det huvudsakliga ansvaret för att reglera löner och andra anställningsvillkor.

Om förslaget skulle genomföras är en tydlig konsekvens att kommunerna inte kommer kunna möta de nya lönekraven och eventuellt tvingas avstå från att förlänga anställningar, vilket leder till förlorad kompetens. I Norrbotten drabbas särskilt redan hårt ekonomiskt ansträngda kommuner, landsbygd och individer i mindre kvalificerade yrken, men även de med högre kvalifikation påverkas. Resultatet blir en ojämn lönebildning och svårförutsedda kostnader för

kommunernas pressade ekonomier som försvårar den gröna omställningen och välfärdsupdraget.

Undantag för Norrbotten ett måste under samhällsomställningen

Enligt utredningen föreslås regeringen kunna besluta om undantag för vissa yrken där behoven på arbetsmarknaden inte kan tillgodoses med arbetskraft i Sverige eller i en viss del av landet. Norrbottens Kommuner betonar att det nuvarande förslaget kraftigt skulle försvåra kompetensförsörjningen i länets fjorton kommuner. Arbetskraftsbristen är redan stor och kommer bli ännu mer utmanande när den gröna industri- och samhällsomställningen kräver fler medarbetare i både privat och offentlig sektor.

Lönekravet innebär en risk för bemanningen inom vård och omsorg, kommersiella tjänster och infrastruktur i Norrbotten. Områden som är nödvändiga för att industrietableringarna ska kunna skapa långsiktigt positiva samhällseffekter. Många branscher behöver rekrytera arbetskraft med varierande kvalifikationer från tredje land eftersom dessa kompetenser inte finns att tillgå inom Sverige eller EU. EU:s lista över bristyrken i Europa¹ inkluderar allt från kockar och sjuksköterskor till takmontörer, mjukvaruutvecklare och civilingenjörer. Detta speglar de breda kompetensbehov som krävs för en framgångsrik samhällsomställning.

Norrbottens Kommuner kräver därför ett undantag för hela Norrbottens län, med den särskilda anledningen av industri- och samhällsomställningen i norra Sverige. Undantaget måste omfatta samtliga yrkesgrupper inom kommunal verksamhet. Därutöver bör undantaget även inkludera den privata sektorn. På så sätt minskar behovet för stora industrietableringar att konkurrera om kompetens i för hög grad med de små och medelstora underleverantörerna, vilket är viktigt för den lokala tillväxten. Norrbottens Kommuner anser att undantaget är absolut nödvändigt till följd av det föreslagna lönekravet motsvarande medianlönen i Sverige som villkor för arbetstillstånd. Den svenska arbetsmarknaden och den gröna omställningen behöver långsiktiga ramar. Arbetsmarknadens parter är bäst lämpade att identifiera nödvändiga yrken och att skapa en skälig lönebildning för att uppnå detta.

Högkvalificerad arbetskraft bör inte främjas på bekostnad av annan kompetens

Norrbottens Kommuner förordar arbetskraftsinvandring på alla nivåer, då det är nödvändigt för hela Sveriges behov. Det är positivt att ge nyfödda barn till vissa EU-tillståndsinnehavare möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige, samt att forskare och studenter ska kunna göra detsamma för forskning eller studier på forskarnivå i Sverige.

Förslagen försvårar samtidigt för låg- och medelkvalificerad arbetskraftsinvandring, trots befintliga behov, vilket ställer grupper mot varandra. Att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring är viktigt, men får inte ske på bekostnad av den generella

¹ [European Commission, 2023. ANNEX to the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing an EU Talent Pool.](#)

arbetskraftsförsörjningen i Norrbotten. Utgångspunkten bör vara att underlätta för både högkvalificerad och annan nödvändig arbetskraft att komma till Sverige utan oskäliga hinder.

Norrbottnens Kommuner ifrågasätter sedermera ändamålsenligheten i förslaget. Svenskt Näringsliv har i sin undersökning konstaterat att elva procent av de beviljade arbetstillstånden under 2023 låg inom spannet 80-100 procent av medianlönen, vilket inkluderar yrken som kräver högskolekompetens eller motsvarande.² Detta innebär att även högkvalificerad arbetskraft skulle påverkas negativt av förslaget.

Det är av största vikt att säkerställa att arbetskraftsinvandringen sker utifrån faktiska lokala behov för att möjliggöra tillväxt. En generell och restriktiv linje som nu föreslås, utan hänsyn till de varierande förutsättningarna i olika delar av landet, leder till uteblivna intäkter för både Norrbotten och hela Sverige.

Claes Nordmark, kommunalråd Boden (S), ordförande Norrbottens Kommuner
Ulrica Hammarström, kommunalråd Pajala (S), första vice ordförande Norrbottens Kommuner
Tomas Mörtberg, kommunalråd Övertorneå (C), andre vice ordförande Norrbottens Kommuner
Susanne Andersson, kommunalråd Kalix (S)
Birgitta Larsson, kommunalråd Gällivare (S)
Niclas Hökfors, kommunalråd Överkalix (S)
Göte Renberg, ledamot i kommunstyrelsen Arvidsjaur (S)
Mats Taaveniku, kommunalråd Kiruna (S)
Roland Boman, kommunalråd Jokkmokk (FJK)
Nina Waara, kommunalråd Haparanda (S)
Patric Lundström, kommunalråd Piteå (S)
Carina Sammeli, kommunalråd Luleå (S)
Isak Utsi, kommunalråd Arjeplog (S)

² [Svenskt Näringsliv, 2024. Samhällsekonomiska konsekvenser av ett höjt lönegolv för arbetskraftsinvandrare.](#)